

TOIMINTAKERTOMUS 1.1.2019–31.12.2019

1. TOIMINNAN TARKOITUS

Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry on vuonna 1947 perustettu poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Sen kotipaikka on Helsinki ja toimialueena koko Suomi.

Toiminnan tavoitteena on edistää kulttuuri-, uskonto- ja katsomusdialogia.

Vuosi 2019 oli yhdistyksen 72. toimintavuosi.

2. TOIMINTAKATSAUS 2019

Toimintavuoden 2019 painopisteenä olivat

- YK:n Yhteisymmärrysviikon 2019 koordinointi ja toteutukseen osallistuminen sekä Yhteisymmärrysviikon 2020 suunnittelu
- Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoisien perusopetuksen kehittäminen yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa: portaali, verkkokurssi ja materiaalin tuottaminen
- Juhlakalenteri -julkaisu kaudelle 2019–2020
- Juhlakalenteri.fi verkkosivuston pedagoginen kehittäminen
- Strategian 2019-2023 toimeenpano
- Yhdistyksen toimintaa tukevan valtuuskunnan perustaminen
- Yhteiskunnallisen keskustelun herättäminen
- Opettajille ja muille kasvattajille viestiminen
- Koulutukset, luennot ja muut esiintymiset

2.1 Yhdistys vahvasti kulttuuri- ja katsomusdialogia

Yhdistyksen koordinoimaa uskontojen- ja katsomusten Yhteisymmärryksen viikkoa vietettiin vilkkaasti helmikuun ensimmäisellä viikolla. Tilaisuuksia ja tapahtumia järjestettiin eri puolilla Suomea. Yhdistys järjesti avaustilaisuuden Espoossa yhteistyössä Tapiolan seurakunnan kanssa.

Viikon avajaisia vietettiin perjantaina 1.2.2019 Tapiolan kirkossa. Tapahtuma keräsi noin 120 henkilöä yhteislauluun ja -ruokailuun. Avajaisissa puhuivat mm. piispa Kaisamari Hintikka ja syyrialaiset nuoret. Musiikista vastasi Suomalais-ghanalainen Narrow Way sekä oopperalaulaja Matti Turunen. Ohjelmistossa oli huomioitu myös uskonnottomat laulut, joka sai kiitosta osallistujilta. Illan päätti uskonto- ja kulttuuridialogin hengessä syyrialainen iltapala, johon osallistui eri katsomusten edustajia.

Avajaisia edelsi koulutusiltapäivä opettajille ja varhaiskasvattajille. ”Työkaluja dialogikasvatukseen” koulutuksessa Fokus ry:n kasvatustyöryhmä esitteli toiminnallisia menetelmiä uskontojen katsomusten kohtaamiseen. Kouluttajat edustivat eri katsomuksia. Lisäksi mukana oli lasten filosofiaa esittelevä koulutus.

Tapahtumia järjestettiin noin 50-100 ympäri Suomen. Esimerkkejä järjestetyistä tapahtumista:

- Avajaiset, avajaiskonsertti ja syyrialainen iltapala (järjestäjänä Tapiolan seurakunta ja Fokus ry)
- Pedagoginen iltapäivä ”Työkaluja dialogikasvatukseen” (järjestäjänä Fokus ry:n kasvatustyöryhmä)
- Yhteisymmärrysviikon Tuomasmessu
- Buddhalaisia kohtaamisia (Järjestäjänä Suomen Buddhalainen Unioni)
- Dialogeja toivosta – Kulttuurien välistä yhteisymmärrystä (järjestäjänä Business College Helsinki)

- Merkityksellisiä kohtaamisia -keskustelutilaisuus Kallion kirjastossa (järjestäjänä Humanistiliitto)
- Ymmärryksen ja hämmennyksen hetkiä – tarinateatteri (järjestäjänä USKOT-foorumi)
- Uskonnonvapaus – missä menee raja? Seminaari Pikku-parlamentissa (Järjestäjänä SVKN, USKOT-foorumi, Fokus ry, SEN, Helsingin seurakuntayhtymä, eduskunnan uskonnon- ja omantunnonvapausryhmä)
- Onko uskontodialogi todellista? -seminaari Helsingin yliopistolla (järjestäjänä Helsingin yliopisto ja Heidi Rautionmaa)
- Esikouluikäisten piirustuskilpailun näyttely viikon teemasta ”Merkityksellisiä kohtaamisia” (Lahti)
- Merkityksellisiä kohtaamisia Jyväskylässä -keskustelutilaisuus (Järjestäjät Bahá’i yhteisö ja USVA-verkosto)
- Monikansallinen yhteisymmärryksen tapahtuma Lieksassa – yhteistapahtuma- ja -ruokailu (järjestäjinä Lieksan tukipiste ja seurakunta)
- Uskontotori ja paneelikeskustelu Turun Norssissa (Järjestäjinä Turun kaupunki, Turun arkkhiippakunta, Turun Katariinan seurakunta ja Turun normaalikoulu, mukana mm. kuten Suomen Mandaelaisten yhdistys, Turun Bahá’i-yhteisö, Turun Bosnjakien Islam-yhdyskunta, Turun Islamilainen yhdyskunta, Turun arkkhiippakunta ja Turun Katariinanseurakunta)
- Lisäksi esim. Suomen Bahá’i-yhteisö juhlii viikkoa kansallisesti koko Suomessa

Yhteisymmärrysteko-tunnustus myönnettiin Suomen Kristillisen Ylioppilasliiton (SKY) Uskontojen kahvila -toiminnalle. Yhteisymmärrysteko-tunnustus myönnetään vuosittain toiminnalle, joka edistää ja tukee uskontojen ja katsomusten vuorovaikutusta. Uskontojen kahvila -toiminnan koordinaattori Maini Salmi kertoo: ”Kahviloissa voidaan tavallisen arjen dialogin keinoin tutustua erilaisista katsomuksista tuleviin ihmisiin, oppia uutta ja rakentaa yhteisiä siltoja. Kahvilassa jokainen saa edustaa itseään ja omia ajatuksiaan, eli kenenkään ei tarvitse olla katsomuksena opin asiantuntija eikä edustaa katsomuserinnettään kokonaisuutena.”

2.1 Yhdistys oli aktiivinen kansalais- ja politiikkakeskusten herättäjä

Yhdistys oli järjestämässä seminaaria ”**Uskonnonvapaus – missä menee raja?**”

Pikkuparlamentissa 6.2.2019. Seminaaritapahtumassa käsiteltiin uskonnon- ja katsomuksen vapautta sekä yhdenvertaisuuden teemoja. Tapahtuman päämääränä oli uskonnon- ja katsomuksen vapauden edistäminen sekä vuorovaikutuksen, yhteisymmärryksen ja yhdenvertaisuuden lisääminen. Puhujina olivat Ganoune Diop (The International Religious Liberty Association), Elina Vuola (Helsingin yliopisto) ja Tuula Sakaranaho (Helsingin yliopisto. Eduskuntaryhmien paneelia juonsi Tapani Ruokanen.

Yhdistys järjesti asiantuntijaseminaarin ”**Väkivaltaisen ääriajattelun ennaltaehkäisy ja kohtaaminen kasvatuksen kentällä**” 21.3.2019 yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Seminaari toteutettiin yhteistyössä Kulttuurit ja katsomukset perusopetuksessa KUPERA -hankkeen kanssa. Hanke on Opetushallituksen rahoittama Helsingin yliopiston ja Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry:n yhteistyöhanke. Seminaariin osallistui noin 100 henkeä. Puhujina olivat Arto Kallioniemi (Helsingin yliopisto), Kati Anttalainen (OKM), Saija Benjamin (Helsingin yliopisto), Katja Vallinkoski (Helsingin yliopisto), Marja Laine (yhdistyksen toiminnanjohtaja), Joseph Gagnon (Helsingin yliopisto), Anne-Mari Souto (Itä-Suomen yliopisto), Jonna Kangasoja (Akordi) ja Harri Kukkonen (TAMK). Panelisteina olivat Hussein al Taei (CMI), Ann-Sofie Nyström (Opetushallitus), Markus Haaranen (Poliisi), Harri Kukkonen (TAMK), Laura-Maria Sinisalo (Latokartanon UNESCO peruskoulu), Katja Vallinkoski (Helsingin yliopisto), Habiba Ali (Reach Out -hanke) ja Oussama Yousfi (Unit –hanke).

Yhdistys oli mukana järjestämässä **Vihapuheesta myötätuntoon** –seminaaria 11.12.2019 Pikkuparlamentissa. Tapahtuman päämääränä oli yhteisymmärryksen ja myötätunnon lisääminen ja vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Seminaarissa puhuivat Kalervo Aromäki (Suomen vapaakristillinen neuvosto), Jari Taponen (Helsingin poliisilaitos), Miriam Attias

(Depolarize –hanke), Paula Mattila (Opetushallitus), Abdirahim Hussein Mohamed (Kaupunginvaltuusto), Yvonne Westerlund (USKOT –foorumi) ja Esa Ylikoski (Vapaa-ajattelijain Liitto). Eduskuntaryhmät esittivät myös puheenvuoronsa.

Lisäksi yhdistys esitteli Educa –messuilla kulttuuri- ja katsomusdialogin merkittävyyttä jakamalla julkaisuja ja keskustelemalla kasvattajien kanssa. Teema herätti suurta kiinnostusta ja kaikki julkaisut jaettiin loppuun jo ensimmäisen päivän aikana.

2.3. Yhdistys edisti dialogia taiteen keinoin

Yhdistyksen taidetyöryhmä suunnitteli aktiivisesti moninaisuuden huomioivaa laulukirjaa sekä päivänavauksia. Yhdistys järjesti mm. Yhteisymmärrysviikon avajaiskonsertin sekä konsertin osana Sibafestiä.

2.4 Yhdistys tuki ja koulutti kasvatusalan toimijoita

Yhdistys julkaisi moninaisen kalenterin verkossa sekä suomeksi että ruotsiksi. Kalenterilla tuettiin mm. juhlaperinteen moninaisuuden näkymistä kasvatusalan toimijoiden arjessa.

Yhdistys aloitti yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen perusopetus KUPERAn (katso kohta Hankkeet).

Yhdistys osallistui koulukampanjan suunnittelemiseen yhdessä Seurakuntaopiston, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry:n ja Kuvataideopettajat ry:n kanssa. Kampanjan suunnittelun on tilannut Kirkkohallitus.

Yhdistys on mukana katsomuskasvatuksen Symposium 2020 ohjausryhmässä. Toimikaudella 2019 suunniteltiin Symposiumin toimintaa sekä kirjan julkaisua. Lisäksi yhdistyksen edustajat kouluttivat eri tilaisuuksissa kasvattajia (katso kohta 4.4).

2.5 Yhdistys kehitti toimintaansa ja loi uusia yhteistyökumppanuuksia

Yhdistys lähti kehittämään ja kohdentamaan toimintaansa toimikaudella strategiatyön avulla. Strategia julkaistiin vuosikokouksessa 2019.

Uusia yhteistyökumppanuuksia luotiin mm. aloittamalla yhteistyö Helsingin yliopiston Kasvatustieteellisen tiedekunnan kanssa (ks. tarkemmin kohta ”Hankkeet”).

Yhdistys perusti toimintaansa tukemaan valtuuskunnan. (katso kohta 3).

Yhdistys tiedotti uudesta strategiasta sekä uusista hankkeista useissa yhteistyökokouksissa esim. ministeriöiden, kansalaisjärjestöjen, yliopistojen ja katsomuksellisten yhteisöjen kanssa.

3. YHDISTYKSEN KOKOUKSET, JÄSENISTÖ JA TYÖRYHMÄT

3.1 YHDISTYKSEN KOKOUKSET

Hallituksen työskentely toimintavuoden aikana oli aktiivista. Hallitus kokoontui yhteensä 12 kertaa.

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 9.4.2019.

3.2 YHDISTYKSEN JÄSENISTÖ

Yhdistyksen varsinaisia jäseniä oli toimikaudella 62, opiskelijajäseniä 7, ainajäseniä 11 ja kunniajäseniä 5.

3.3 YHDISTYKSEN TYÖRYHMÄT JA VALTUUSKUNTA

Yhdistyksellä oli toimikaudella kuusi työryhmää.

1) Kasvatustyöryhmä: Kasvatustyöryhmän puheenjohtaja on dosentti Anuleena Kimanen (Suomen uskonnonopettajainliitto SUOL ry). Muut jäsenet olivat Vesa Soikkeli (ev.lut. uskonnonopettaja), Ilkka Tahvanainen (asiantuntija, Kirkkohallitus), Erwin Woitsch (ortodoksisen uskonnonopettaja), Osmo Vartiainen (Katolisen kirkon Helsingin hiippakunnan opetusosasto), Sari Hajar Sorsa (luokanopettaja ja islamin uskonnonopettaja), Jani Tiirikainen (filosofian ja elämänskatsomustiedon opettaja, FETO ry) ja Pekka Iivonen (Fokus ry hallituksen varapj.). Kasvatustyöryhmä osallistui diaalogikasvatus.fi –verkkoportaalin käsikirjoittamiseen ja testaamiseen toimikaudella. Kasvatusryhmä toteutti myös koulutuksen osana yhteisymmärrysviikkoa sekä osallistui Juhlakalenteri.fi –sivuston pedagogiseen syventämiseen.

2) Tiedeklubi: Tiedeklubissa tutustuttiin ajankohtaisiin tutkimusaiheisiin ja tieteentekijöihin. Tiedeklubin puheenjohtajan toimii hallituksen jäsen Nina Maskulin.

3) Taidetyöryhmä: Taidetyöryhmä on vakiintunut aktiivisesti toimivaksi ryhmäksi, jonka tehtävät ovat niin itsenäinen taiteellinen toiminta ja sen suunnittelu, kuten myös muu Fokus ry:n toiminta-alueita tukevan yhteistoiminnan rakentaminen. Taidetyöryhmän puheenjohtajana toimi Matti Turunen. Muut jäsenet olivat: Kristiina Virtanen (kirkkomusiikin opiskelija, Kuopio), Raija Urama (hallituksen varajäsen, pedagogi), Raisa Lindroos (Trapesa), Laura Iivonen-Mellais (varhaiskasvattaja, orkesterimuusikko), Aurora Reunanen (opperalaulaja, pedagogi) sekä Osmo Vartiainen (Katolisen kirkon Helsingin hiippakunnan opetusosasto). Taidetyöryhmä edisti mm. moninaisen laulukirjan toteuttamista. Tavoitteena on liittää laulut audiomateriaalina Juhlakalenteri.fi verkkosivustolle oppimateriaaliksi. Lisäksi taidetyöryhmä suunnitteli päivänavaus –projektia.

4) Yhteisymmärrysviikon ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Marja Pentikäinen (yhdistyksen hallituksen pj) ja sihteerinä toiminnanjohtaja. Jäseninä ohjausryhmässä ovat Minna Saarnivaara (Vantaan seurakunnat / kv), Natasha Vaalgamaa (Helsingin hiippakunta), Muttaqi Khan (Nuoret Muslimit), Pia Jardi (SINE), Nora Repo (seurakuntayhtymä), Anuleena Kimanen (Kasvatustyöryhmä / Helsingin yliopisto), Katri Jussila (SKY), Inka Nokso-Koivisto/Katri Kuusikallio (USKOT-foorumi), Elina Hellqvist (Kirkkohallitus), Matti Turunen (Taidetyöryhmä), Melody Karvonen (Suomen bahá'í-yhdistys), Esa Ylikoski (Vapaa-ajattelijain liitto ry), Irma Peiponen (Humanistiliitto), Katariina Krabbe (Lehto- Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry), Mari-Anna Auvinen (Suomen Ekumeeninen Neuvosto), Ilkka Aura (Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko Suomessa), Reijo Räisänen ja Heidi Zitting (Tapiolan seurakunta), Kalervo Aromäki (Adventtikirkko / SVKN Suomen vapaakirkollinen neuvosto) ja Irma Rinne (Suomen Buddhalainen Unioni). Ohjausryhmä suunnitteli viikon tapahtumia, osallistui tapahtumien järjestämiseen sekä tuki viikon viestintää ja visuaalista uudistamista sekä uusien verkkosivujen kehittämistä.

5) Strategia- ja johtotyöryhmä

Yhdistyksen strategia- ja johtoryhmään kuuluivat hallituksen puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat sekä toiminnanjohtaja. Ryhmän tehtävänä oli tukea toiminnanjohtajaa hänen työssään.

6) Kansainvälisen työn ryhmä

Yhdistys päätti perustaa kansainvälisen työn ryhmän. Ryhmä aloittaa työskentelynsä vuonna 2020.

Lisäksi yhdistyksellä on **Valtuuskunta**, joka perustettiin toimikaudella 2019, ja jonka toiminta alkaa toimikaudella 2020. Valtuuskunnan, joka korvaa yhdistyksen Neuvottelukunnan, jäseniä ovat:

- o puheenjohtaja: johtaja Jorma Kauppinen, Opetushallitus
- o sihteeri: toiminnanjohtaja Marja Laine, Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry
- o toiminnanjohtaja Ujuni Ahmed, Fenix ry
- o Mulki Al-Sharmani, Helsingin yliopisto
- o suunnittelija Kati Anttalainen, OKM, kulttuuri
- o toimitusjohtaja Laura Arikka, Erätauko säätiö
- o piispa Kaisamari Hintikka, USKOT-foorumi
- o johtava asiantuntija Esa Iivonen, MLL
- o diakoniajohtaja Ilkka Kantola, HDL
- o lakimies Lena Kumlin, KH
- o kehittämisspäällikkö Tarja Mankkinen, sisäministeriö
- o tutkimuspäällikkö Shadia Rask, THL
- o järjestökoordinaattori Adriana Saarialho, Caritas
- o johtaja Tiina Silander, OKM, opetus
- o johtaja Ruth Illman, Donnerska Institut
- o professori Elina Vuola, Helsingin yliopisto

4. ASiantuntija- JA KEHITTÄMISTYÖ

4.1. HANKKEET

Yhdistys toetutti toimikaudella neljä hanketta.

1) YK:n uskontojen ja katsomusten Yhteisymmärrysviikko 2019

Yhdistys koordinoi Suomessa YK:n uskontojen ja katsomusten Yhteisymmärrysviikkoa. YK:n yleiskokous hyväksyi lokakuussa 2010 päätöslauselman, joka julisti helmikuun ensimmäisen viikon vuosittain maailmanlaajuisen uskontojen välisen yhteisymmärryksen viikoksi (World Interfaith Harmony Week) kaikkien uskontojen ja vakaumusten kesken. Päätöslauselmassa rohkaistaan kaikkia valtioita vapaaehtoisuuden pohjalta tukemaan katsomusten välisen yhteisymmärryksen ja hyvän tahdon viestiä kunkin oman perinteen tai vakaumuksen mukaisesti erityisesti tämän viikon aikana.

Yhteisymmärrysviikkoa vietettiin 1.2.–10.2.2018 ja sen teemana oli ”Merkityksellisiä kohtaamisia”. Yhdistys vahvisti yhteistyössä teemaviikon toimijaverkoston kanssa YK:n Yhteisymmärrysviikon vakiintumista vuosittain toistuvaksi ja maanlaajuisesti näkyväksi tapahtumaksi. Viikosta tarkemmin kohdassa 2.1.

Rahoitus: Kirkkohallitus, 20 000€

2) Juhlakalenterin pedagoginen syventäminen

Juhlakalenteri toteutettiin lukuvuosikalenterina 2019–2020 yhteistyössä Ad Astra rf:n kanssa.

Hankkeessa syvennetään Juhlakalenteri -verkkopalvelua sisältämään konkreettista, pedagogista sisältöä kasvattajien tukemiseksi. Pedagogisella sisällöllä tarkoitetaan tässä selkeitä, toiminnallisia sovelluksia sekä visuaalisia materiaaleja lasten ja nuorten kanssa toteutettavaksi ja työstettäväksi.

Rahoitus: Museovirasto, 12 600 €

3) Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen perusopetus KUPERA 2019-2020

Hankkeessa tuotetaan oppimateriaalia kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoiseen perusopetukseen. Lisäksi tuotetaan MOOC-verkkokurssi opettajien koulutukseen ja täydennyskoulutukseen sekä verkkoportaali. Portaali toimii kansallisena tiedonvälittäjänä ja materiaalipankkina kulttuuri-, uskonto- ja katsomusdialogikasvatukseen liittyen. Portaalin ylläpidosta ja päivittämisestä hankkeen jälkeen vastaa FOKUS ry, jota ollaan profiloimassa hankkeen myötä kansalliseksi kulttuuri- ja katsomusdialogikasvatuksen foorumiksi.

Rahoitus: Avustus on haettu yhteisellä hakemuksella Helsingin yliopiston kanssa. Helsingin yliopisto vastaa hankkeen rahaliikenteestä. Opetushallitus on myöntänyt 462 000 € vuosille 2019-2020.

4) Kulttuuri- ja katsomusdialogi ympäristökasvatuksessa

Hankkeen avulla lisätään ympäristökasvatuksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta huomioimalla kulttuuri- ja katsomusdialogin merkitys. Hankkeen kohderyhmänä ovat ympäristökasvattajat sekä laajemmin kasvattajat joilla on kiinnostusta ympäristökasvatukseen tai vastuullinen asema työyhteisössään ympäristökysymyksissä (esim. koulun ympäristövastaava). Hankkeessa tuotetaan koulutusseminaari dialogityöpajoineen sekä opas vuonna 2020.

Rahoitus: Keski-Suomen ELY-keskus, 24 000€

Lisäksi yhdistys suunnitteli toimintavuoden 2019 aikana kaksi hanketta, joiden rahoitus ei ole varmistunut

- Väkivaltaisen ääriajattelun kohtaaminen ja ehkäisy kasvatuksen kentällä (yhteistyöhanke HDL:n ja Helsingin yliopiston kanssa)
- Moninaiset laulut! Laulutapahtumia ja laulukirja päiväkodeille sekä aamunavauksia kouluille osana YK:n yhteisymmärryksen viikkoa

4.2 YHTEISTYÖ

Toimintavuoden aikana yhdistys vahvisti yhteistyötä mm. Suomen Ekumeenisen Neuvoston, USKOT-foorumin, Opetushallituksen ja Helsingin yliopiston kanssa. Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vahvistettiin jäsenyyksien ja hankkeiden kautta (ks. ”Jäsenyydet” ja ”Hankkeet”) sekä erityisesti Yhteisymmärryksen viikon ohjausryhmän kautta.

4.3 JÄSENYT

Piispankokouksen uskontojen kohtaamisen toimikunta

Yhdistyksen toiminnanjohtaja kutsuttiin toimikunnan jäseneksi.

MoniHeli ry

Yhdistys on MoniHeli ry:n jäsen. Hallituksen jäsen Ilari Rantakari edusti yhdistystä ry:n kevät- ja syyskokouksissa.

KEPA /FINGO

Yhdistys on Fingon (entinen KEPA) jäsen. Toiminnanjohtaja edusti yhdistystä kevät- ja syyskokouksissa.

Suomen Ekumeeninen Neuvosto (SEN)

Yhdistys on Suomen Ekumeenisen neuvoston kumppanuusjärjestö. Suomen Ekumeenisen Neuvoston kumppanuusjärjestöjen joukossa yhdistys edistää uskontojen, katsomuksien ja kulttuurien välistä vuoropuhelua. Yhdistyksellä on edustaja seuraavissa jaostoissa:

kasvatusasianjaosto, yhdenvertaisuusjaosto, paikallisekumeniikanjaosto, yhteiskunnallisen työn jaosto. Yhdistyksen varapuheenjohtaja Pekka Iivonen edusti yhdistystä kevät- ja syyskokouksissa. Tj. esitteli yhdistystä SEN-kumppanuusfoorumissa ja hallituksen jäsen Teemu Toivonen Paikallisekumeniikan foorumissa.

Tieteen ja taiteen kristillinen tukisäätiö

Yhdistys on Tieteen ja taiteen kristillisen tukisäätiön perustajajäsen. Toimikaudella yhdistys hyväksyi osaltaan säätiön purkamisen käynnistämisen.

Kirkkopalvelut ry

Yhdistys on Kirkkopalveluiden jäsen.

Anna Lindh säätiön Suomen verkosto

Yhdistys on Anna Lindh säätiön Suomen verkoston jäsen ja toiminnanjohtaja on ohjausryhmän jäsen. Toiminnanjohtaja edusti yhdistystä säätiön kokouksissa.

Katsomusopettajan taidot 21. vuosisadalle hanke

Tj. on hankkeen ohjausryhmään. Hanke on Itä-Suomen yliopiston ja Helsingin yliopiston yhteishanke.

Katsomuskasvatuksen symposium 2020

Tj. on ohjausryhmän jäsen sekä kirjan toimituskunnan jäsen.

UNESCO professorin yhteistyöryhmä

Tj. edustaa yhdistystä ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on tiedottaa mm. dialogikasvatukseen liittyvistä hankkeista ja yhteistyömahdollisuuksista.

Resilienssi ja väkivaltaistuneet asenteet -verkosto

Tj. edustaa yhdistystä ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on ehkäistä väkivaltaista radikalisoitumista kasvatustieteen keinoin sekä vahvistaa kumppanuuksia ja luoda uusia toimintamalleja.

4.4 YHDISTYKSEN JÄRJESTÄMÄT TILAISUUDET JA KOULUTUKSET

Yhdistys osallistui **Educa-messuille** 25.-26.2019 yhteisellä osastolla Helsingin yliopiston kanssa. Osastolla tiedotettiin tulevista materiaaleista ja portaalista sekä jaettiin moninaista juhlakalenteria ja yhdistyksen julkaisuja "Uskontodialogi" ja "Uskonnot ja katsomukset Suomessa". Vuonna 2019 valmistellaan vuoden 2020 tammikuussa järjestettäviä Educa-messuja, joiden aikana julkaistaan uusi verkkoportaali.

Osana yhteisymmärrysviikkoa yhdistys oli järjestämässä **avajaisia, koulutusiltaa päivää opettajille ja varhaiskasvattajille sekä "Uskonnonvapaus- missä menee raja?" seminaaria**.

Yhdistys järjesti **asiantuntijaseminaarin "Väkivaltaisen ääriajattelun ennaltaehkäisy ja kohtaaminen kasvatuksen kentällä"** 21.3.2019 yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa sekä **Vihapuheesta myötätuntoon seminaarin** yhdessä Suomen vapaakristillinen neuvoston, Frikyrklig Samverkan FS rf:n, Suomen Ekumeenisen Neuvoston, USKOT-foorumin, Helsingin seurakuntayhtymän, Kirkkohallituksen, Vapaa-ajattelijain Liiton, Suomen Humanistiliiton ja eduskunnan uskonnon- ja omantunnonvapausryhmän kanssa.

Koulutuksia järjestettiin seuraavissa tilaisuuksissa:

- Katsomuskasvatuksen ajankohtaispäivät 8.3.2019 (järjestäjinä Nuori Kirkko, Kirkkohallitus, Seurakuntaopisto)
- Opetushallituksen koulutus REIMARI-verkostolle 27.9.2019
- Diakoniaopisto 5.11.2019

- Helsingin kaupungin Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan järjestämä oman uskonnon ja oman äidinkielen seminaari, 8.8.2019
- Vastaantulo-hankkeen konferenssi 22.8.2019 ja 23.8.2019
- Helsingin kaupungin Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan järjestämä inklusiivisen valmistavan opetuksen koulutuspäivä 11.9. ja 8.8.2019

5. JULKAISUT

Yhdistys julkaisi:

- Juhlakalenteri 2019-2020

Yhdistys aloitti toimikauden aikana tuottamaan huomattavaa määrään julkaisuja ja materiaaleja, jotka julkaistaan vuonna 2020:

- Juhlakalenteri- ja Dialogin aakkoset julisteet
- Uudistetut juhlakalenterin verkkosivut ja yhteisymmärrysviikon verkkosivut
- Yhteisymmärrysviikon visuaalisen uudistuksen
- Pedagogisia sovelluksia juhlakalenterin käytön soveltamiseksi opetukseen
- Lehtisen ”Kodin eri katsomukset” yhteistyössä Kirkkohallituksen ja Nuoren Kirkon kanssa
- Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoista oppimateriaalia perusopetukseen osana KUPERA-hanketta
  - o neljä kirjaa kielitietoiseen perusopetukseen
  - o yhden oppaan kulttuuri- ja katsomusdialogikasvatukseen
- Verkkoportaalin www.dialogikasvatus.fi kulttuuri-, katsomus- ja uskontodialogikasvatuksen tueksi
  - o materiaalipankki kasvattajille
  - o yhteisymmärrysviikon materiaalit
  - o koulutusvideoita

Yhdistyksellä oli maksutta jaettavissa toimikaudella seuraavia julkaisuja:

Monien uskontojen ja katsomusten Suomi -kirja

Moniuskontoisen Suomen ja uskonnonvapauden kehittymistä sekä eri uskontokuntien ja katsomusten välistä vuorovaikutusta käsittelevä artikkelikokoelma koottiin osana Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa. Kirjahankkeen toteutimme yhteistyössä Ev.lut.kirkon tutkimuskeskuksen ja Åbo Akademin Donner -instituutin kanssa. Julkaisu on luettavissa pdf.muodossa [ev.lut.kirkon verkkosivujen](http://ev.lut.kirkon.fi) kautta.

Uskontodialogi – kasvatusta kulttuurienväliseen kohtaamiseen (toim. Heidi Rautionmaa)

Kirja antaa valmiuksia ohjata keskenään hyvin erilaisia nuoria maailmankatsomusten ymmärtämiseen kouluissa, järjestöissä ja uskonnollisissa yhteisöissä. Teos sopii myös käsikirjaksi uskontodialogin ymmärtämiseksi. Kirja on ollut tilattavissa yhdistykseltämme verkkosivujen kautta.

Imaamit Suomessa- Imaamikoulutusselvitys 2013

Muslimiyhteisön ja kansalaisvaikuttajien aloitteesta yhdistyksemme kokosi vuosina 2012–2013 koulutustarveselvityksen, jossa kartoitettiin Suomessa tällä hetkellä toimivien imaamien koulutusta ja kouluttautumistarpeita. Selvitys toteutettiin Anna Lindh -säätiön tuella ja yhteistyössä Suomen Muslimiliiton ja Visiofoorumin kanssa. Kirja on ollut sekä ladattavissa ilmaiseksi että tilattavissa verkkosivujemme kautta. Julkaisun painetut kappaleet jaettiin loppuun tämän toimintavuoden aikana.

Lisäksi yhdistyksen verkkosivustoilla on ollut maksutta saatavilla materiaalia kasvattajille.

Yhdistys päätti toimikaudella lähteä edistämään yhdistyksen 75 –juhlavuoden juhlaulkaisua vuodeksi 2022.

6. TIEDOTUS

Yhdistys viestii verkkosivujen, jäsenkirjeiden, Facebook sivujen, instagaramin, postituslitojen, messujen, koulutusten sekä puheiden ja muiden esiintymisten kautta.

Yhdistys ylläpitää kolmea verkkosivustoa:

www.kulttuurifoorumi.fi

www.yhteisymmarrysviikko.fi

www.juhlakalenteri.fi ja www.festkalender.fi

Lisäksi KUPERA-hankkeesta viestittiin hankesivuston kautta

<https://www.helsinki.fi/fi/projektit/kulttuuri-katsomus-ja-kielitetoinen-perusopetus>

Facebookissa ylläpidämme sivuja:

Dialogikasvatus / Kulttuuri- ja uskontofoorumi Fokus ry

Yhteisymmarrysviikko

Kasvatusaineistoista ja muusta toiminnasta tiedotettiin ammattikasvattajille yhdistyksen verkko- ja Facebook-sivulla sekä Educa-messuilla Helsingissä.

Yhdistys sai näkyvyyttä mediassa Yhteisymmarrysviikosta julkaistujen artikkeleiden kautta. Tj. kirjoitti artikkelin Pieni on suurin -lehteen sekä Maailmanperintö ja kulttuurikasvatus kirjaan. Lisäksi KUPERA hankkeen puitteissa järjestettiin koulutuksia ja saatiin medianäkyvyyttä.

Yhdistys sopi toimikaudella viestintäyhteisyydestä Kirkkohallituksen, Helsingin seurakuntayhtymän, Opetushallituksen (Yhteisymmarrysviikko) ja Katsomukset -hankkeen (Juhlakalenteri) kanssa.

Erillisiä viestintäkampanjoita toteutettiin kolme:

- Tähtijengi-mainosvideot (2 kpl)

- Kulttuuri-, katsomus- ja kielitetoinen opetus –verkkokurssi –mainosvideo

- Dialogin aakkoset -juliste (Dialogikasvatus-verkkoportaalin mainonta)

7. YHDISTYKSEN HALLINTO, TALOUS JA SIJOITUSOMAISUUS

7.1 TOIMITILAT

Yhdistyksen toimitilat sijaitsevat osoitteessa Hietalahdenranta 13, 00180 Helsinki. Yhdistys valmistautui vuokrasopimuksen purkamisen vuoksi uuden toimitilan vuokraamiseen tammikuusta 2020 alkaen.

7.2 SISÄISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET 2019

Hallitus sai kaksi uutta jäsentä: Nora Repo-Saeedin ja Arto Kallioniemen.

Yhdistys sai uuden puheenjohtajan, Marja Pentikäisen.

Yhdistys perusti valtuuskunnan (katso kohta 3.3.).

7.3 HALLITUS JA HENKILÖSTÖ

Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimi Marja Laine.

Yhdistys palkkasi henkilöstöä tai maksoi palkkiota tuottajille eri hankkeissa.

Työryhmien vastuuhenkilöt on esitelty kohdassa 3.3.

Hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin vuosikokouksessa Marja Pentikäinen, Kati Mikkola, Pekka Iivonen, Nina Maskulin, Teemu Toivonen, Tuija Samila, Ilkka Tahvanainen, Ilari Rantakari ja Nora Repo-Saeed. Varajäseniksi valittiin Raija Oras ja Arto Kallioniemi.

Vuosikokous valitsi äänestyksellä puheenjohtajaksi Marja Pentikäisen. Hallitus valitsi keskuudestaan kaksi varapuheenjohtajaa: Kati Mikkolan ja Pekka Iivosen.

7.4 YHDISTYKSEN TULEVAISUUS: STRATEGIA TOIMIKAUDELLE 2019-2023

Uusi strategia julkistettiin vuosikokouksessa 2019 ja sen on luettavissa toimintasuunnitelmasta 2020.

7.5 TALOUS

Yhdistys rahoitti toimintaansa yleisavustuksella, hankeavustuksilla ja muilla tuotoilla, joita olivat sijoitusomaisuus ja jäsenmaksut sekä KUPERA-hankkeen toteuttamisesta laskutetut palkkiot.

Hankerahoitukset ja yleisavustukset:

- OKM Yleisavustus
- Kirkkohallituksen Yhteisymmärrysviikon hankeavustus
- Kirkkohallituksen yleisavustus
- ELY hankeavustus
- Museovirasto hankeavustus

Tilinpäätös: Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.–31.12.2019 osoitti ylijäämää 83 138,53 euroa, joka johtui KONE B osakkeiden myynnistä.

Tilinpäätös 2019 käsitellään vuosikokouksessa syksyllä 2020. Vuosikokous siirretään Koronaviruksen vuoksi syksyyn 2020.

Sijoitusomaisuus: Yhdistyksellä on sijoitusomaisuuden hoidosta sopimus Index Varainhoidon kanssa. Sijoitussalkun markkina-arvo oli vuoden 2019 lopussa 498 242,50 euroa ja kirjanpitoarvo 576 693,28 euroa.

Yhdistyksellä on hallussaan Olli Auterisen määrätarkoitukseen sidottu rahasto (99 401,26 euroa 31.12.2019), jonka varat hoidetaan osana yhdistyksen sijoitussalkkua.

Sijoitusstrategia: Yhdistys päätti myydä toimikaudella omistamansa KONE B-osakkeet ja liittää ne osaksi sijoitussalkkua. Osakkeet olivat aiemmin yhdistyksen limiittitilin vakuutena. Limiittitili lakkautettiin.

Sijoitusten realisointi: Sijoituksia ei realisoitu toimikaudella 2019.

7.6 OLLI AUTERISEN RAHASTO

Yhdistyksen kunniajäseneksi vuonna 1987 kutsuttu pitkäaikainen aktiivijäsen, entinen metsänhoitaja Olli Auterinen (1921–2008) teki FOKUS ry:lle testamenttilahjoituksen, jonka avulla tuetaan nuoria, lahjakkaita musiikinopiskelijoita, jotka joutuvat kulkemaan harrastukseensa pitkien matkojen takaa. Rahastosta ei myönnetty stipendejä toimikaudella. Hallitus teki päätöksen rahaston toiminnan kehittämisen aloittamiseksi.